

МОДЕЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Г.В.Єфімова, кандидат економічних наук, доцент

Національний університет кораблебудування ім. адм. Макарова,
м. Миколаїв

Тривалий період становлення ринкових умов господарювання в Україні не зробив істотного впливу на ефективність функціонування й розвитку вітчизняних промислових підприємств і до сьогоденного часу породжує нестабільність і невизначеність як в діяльності підприємств, так і в цілому окремих промислових комплексів і видів економічної діяльності.

Серед чинників, що стримують розвиток підприємства, необхідно виділити: невідповідність систем управління підприємствами вимогам маневреності й швидкості реагування, гнучкості на динамічно змінні умови внутрішнього і зовнішнього середовища. Особливо гостро виділяється проблема підвищення ефективності реструктуризації підприємств в умовах подолання кризи, реалізації її різних варіантів [1]. В зв'язку з цим виникає необхідність розробки, обґрунтування і впровадження в практику моделі «функціональної реструктуризації розвитку».

Об'єктом реструктуризації виступає той елемент системи "підприємство" (або будь-якої її підсистеми), який безпосередньо зазнає зміни. В такому випадку структурним змінам піддається певна функція, або сукупність функцій господарюючого суб'єкта. Причому змінюється не сама функція (наприклад, виробнича функція не може трансформуватися у фінансову), а її внутрішня структура – набір певних елементів, що формують дану функцію.

Таким чином, функціональна реструктуризація – це процес здійснення перетворень в організації, направлених на створення її функціональної структури, адекватній функціональній структурі макроекономічної системи, такий, що дозволяє досягти оптимального балансу між ефективністю організації і її стійкістю.

Модель системи "підприємство" представляється сукупністю п'яти підсистем: виробничої, ринкової, фінансової, соціальної та екологічної [2]. Елементами даної системи виступають:

- виробнича підсистема: техніка, технологія;
- ринкова підсистема: постачання, збут;
- фінансова підсистема: активи (необоротні, оборотні), пасиви (власний, позиковий капітал);

- соціальна підсистема: персонал (діючий, колишній, потенційний, члени їх сімей), умови роботи;
- екологічна підсистема: взаємодія з довкіллям.

На основі отриманої моделі господарюючого суб'єкта виділимо наступні види функціональної реструктуризації:

а) виробнича реструктуризація (об'єкт: технологія виробництва, кінцевий продукт);

б) ринкова реструктуризація (об'єкт: система постачання сировини і реалізація продукції);

в) фінансова реструктуризація (об'єкт: грошові потоки всередині організації);

г) соціальна реструктуризація (об'єкт: реальні і потенційні трудові ресурси);

д) екологічна реструктуризація (об'єкт: взаємодія з довкіллям).

Перераховані вище п'ять функцій є системоутворюючими для підприємства – тобто саме вони формують саму систему "підприємство". Реструктуризації потребують не лише самі елементи системи, але й внутрісистемні стосунки: система управління підприємством, стратегія його розвитку, взаємодія між різними "елементами" тощо. Отже, виникає необхідність введення ще одної форми функціональної реструктуризації - внутрісистемній реструктуризації. По-іншому можна сказати, що внутрісистемна функціональна реструктуризація – це реструктуризація не самих елементів системи "підприємство", а їх зв'язків.

Оскільки діяльність будь-якого підприємства, в загальному випадку, орієнтоване на досягнення оптимального співвідношення між прибутковістю і стабільністю (стійкістю), то і головною його розвитку є забезпечення необхідних умов (за рахунок структурних перетворень) для досягнення цього оптимального (з точки зору керівництва підприємства) балансу. Цей баланс може бути досягнутий за рахунок здійснення внутрісистемних перетворень підприємства – реструктуризації або елементів системи, або їх зв'язків, або одночасно, що по суті є функціональною реструктуризацією розвитку підприємства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Тутунджян А. К. Реструктуризация предприятий в условиях перехода к рыночной экономике: проблемы теории и практики: Монография. - М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2000. - 262 с.

2. Шеер А. В. Бизнес-процессы. Основные понятия. Теория. Методы.: Пер. с англ., 2-е изд., перераб. и доп. - М.: «Весть - МетаТехнология», 1999. - 152 с.